

RISTIRIITA

Kertomus nykypäiviltä Suomesta, omistettu Amerikan sosialistiselle nuorisolle.

Hän oli nuoruksinen, nuori ja hoikka vielä, mutta sydän sykki lämpimästi kärsivän, kapitalismin ruhjoivan ruoskan orjuuttamana kovaa taistelua olemassaolosta käyvän köyhälistön vapausaateelle. Hän asui erään eteläpohjalaisen pitäjän, syrjäkylässä, jossa maalaisväestö, kylän talonpoikaat olivat täydellisesti juonittelevan herrasluokan talusnuorassa. Tämän tähden nuo tietämättömät eivät ymmärtäneet häntä, vaan jossain määrin halveksivatkin häntä, matalan majan lasta, taloudellisen mahdollisuutensa varjoonjoutunutta lämmitysmiestä kaunosielua, etsivää henkeä. Siksiäpä tunsikin nuorukainen elämänsä yksinäiseksi ja synkäksi, häntä ympäröivän ilmapöyrin ahtaaksi, niin tukahduttavan ahtaaksi, ettei mistään näkynyt pientä valonsäteen tuikahdustakaan, joka olisi tuon utuisen haroon hälvettänyt hänen ympäriltään. Hän tunsi toisinaan elämänsä olevan ikäänkuin suurin kysymysmerkki, tyhjyyden hapuilemista, rannattomassa erämaassa hahmelmista. Hänellä ei ollut tovereita, eikä ystäviääkään, ympärillä oli ainoastaan talonpoikaismoukkia, joita hän halveksi sydämensä pohjasta heidän luokkatiedottomuutensa tähden, ja palvelijaluokkaa, joita hän piti synnynnäisiä narreina ja idiootteina. Köyhälistön vapusaate, kansainvälinen sosialismi, se oli hänelle kallis ja lähellä hänen sydäntään, se antoi nuorukaisen sieluun uuden elämänolon ja uskon ja toimintatarmon. Nuorukainen näki sielunsa silmillä uuden yhteiskunnan, jossa täydellinen rauha ja sopuisuus vallitsi, josta oli työtön piirretty luokkarajat, niin että jokainen oli työtätekevä ja kansalainen ja jossa ei miljonien tarvintun orjina raataa kopean tunnottoman haavallisen, isovataisten laiskurien nauttessa heidän raudanraakaan raadantansa tulokset, heidän itsensä saadessa vain mitättömät rippeet työstä tuottaman hyödykkeen arvosta. Tässä hänellä oli ihana päämäärä, jonka puolesta taistelemassa, luokkataistelurintamassa olon hän katsoi luonnolliseksi velvollisuudekseen...

Yksinäisyys ja tovereitten puute synnytti hänen sydämeensä ikäänkuin ävuttomuuden tunteen ja ystävien kaipuun. Hän halusi nauttia elämästä, luoda elon nautinnan kuohuvan mulljan yhdellä siemauksella pohjan asti. Hän tanssi hurjaasti ja oli iloinen. Lopuksi hän kohtasi kirkkaan silmäparin, joka kummasti katsoi häneen. Nuorukaisen sydämessä sykkähti lämpimästi ja tuliella hehkulla hän kiidatti tyttöä tuimassa tanssissa. Pian voi hän sanoa olevansa rakastunut tuohon ihastuttavaan naapuripitäjän neitoon, kiintynyt häneen koko sydämellään...

Nuorukainen pirttä muistikirjaansa: "Oi neitonen hauska, kuinka aikiaan sydämeni muutuneen sykkimään elämälle vielä kerran. Elämä, olet sitenkin ihana. Sadun kultapalatsin upeimmissa rakennin, sinne neiton lennättä ilmojen halki, vapaana kuin ilman lintu. Rakkautta riehuen sydämeäni palaa rinnassa, riehuu tuli polttava. Ruusu kaunis, puhtain sydämeäni sinulle kasvaa, kukkii... Rauhaton rintani, hehkuva mieleni sinua kaipaa, viihdyttäjää, joka onnen

laakeriseppelettä kannat. Ilmiöinä olet ilmestynyt, arvoituksena esiintynyt, siitä lie selittämätön vetovoima, joka aina tuo sinut ajatuksiini herättäen lämpimän sykähdyksen sydämeäni, jossa uusi elo silloin houkuttelevana, kirkashoiteisena välkkyi...

On kulunut joitakin viikkoja. Taas nuorukainen tanssii. Mutta tuo naapuripitäjän ihastuttava kaunotar on hänen mielellään, hän voi olla haimielinen, ilman sisäistä ilon tunnelmaa. Hän on mukana iloisesti meluvassa tanssipiirissä. Hän on kauneimman kaipuensa hurmaamana, mutta yhtäkkiä hän muistaa jotain kauheaa, henkeä ahdistavaa. Hänen päänsä huimaa, maailma mustuu hänen silmissään ja hän menee ulos.

Tuo hänen ensimmäinen rakkautensa hurmaavan viehkeä esine ei voi olla milloinkaan hänen omansa, ei milloinkaan! Tuo oikullinen, viehkeä sulotar, nuorukaisen sydämen valtatar on mielipiteiltään kiihkeä valkoinen, ahdasmielinen idealisti. Kun hän saa tietää nuorukaisen vapaamielisen, materialistisen historian ja maailmankäsitystävän, hänen palavan sosialismi-intonsa, niin silloin, silloin...

Ja tyttö saa sen tietää ennenpitiä, sen tietää nuorukainen varmasti. Ja silloin täytyy hänen luopua tuosta sykkivän sydämensä kauneimman kaipuun tyydyttäjistä, mieleensä ainoastaan viihdyttäjistä iäksi! Se on kauheaa kestää, uskomatonta, mutta aivan totta. Kahden jyrkässä ristiriidassa olevan maailmankäsitystävän välillä ei yksikään voi tehdä mitään kompromissia, se on sula mahdollisuus ainakin hänelle, tuntee nuorukainen ensimmäissään. Se olisi samaa, kuin asettua asumaan kahden toistansa vastaan taistelevan armeijan tulinjoille, joten siinä kirjaimellisesti joutuisi olemaan maanpäällisessä helvetissä. Mutta hän ei voinut tukahuttaa rakkauttaan tuohon naiseen mahdollistumukseenkaan uhatessa, uhallakin hän antautui tuohon rakkausseikkailuun koko nuoren tulisen luonteensa ja siunsa voimalla päättäen viimeiseen asti säilyttää asemansa väistyäkseen vasta sitten, kuin kaikki toivo oli loppussa. "Tulevaisuus on minun!" huudahti nuorukainen itsekseen.

On autereinen sunnuntai kevät talvella. Nuorukainen istuu yksin huoneessaan. Hän miettii elämää, muistele ja taas miettii. Elämä on suurin taistelu olemassaolosta, jossa paremmin varustetut voivat säilyä voitajina, mutta heikot ainekset ehdottomasti kituvat ja sortuvat. Elämän sävel on synkkä, sen tahdintyöntä teräkseltä kalakahtava. Se soi aina vingahdellen jylhässä syvässä todellisuunilajissa. Leikkii ja tunnetta siinä ei ole, ainoastaan karkeapintaista, aina toistuvan, vilusta värisävää kärsimysväeltä, johon ainoastaan kaikki unhottava ja anteeksi antava rakkautta voi antaa vaihtelua, ilahduttaa elämän suuressa rämeörknessä talustelevaa ihmislasta vastoinkäymisten hetkellä, ja antaa lämpöä elämän kylmään todellisuuteen harmaassa arkisessa aherruksessa, raudanraakaassa raadannassa täällä kurjassa kapitalistisessa yhteiskunnassa... Näin ristellivät nuorukaisen miellet keväisen auringon pahtaessa rakkauttavasti ja sulattaen talvisia hankia ja nietoksia.

"Haal!" huudahti nuorukainen nakkaten pilkallisesti niskansa. "Minä olen itse, en" ole toisten talutettavissa, en!" Hän rauhoittui jälleen ja ohjasi aatoksensa luonnollisiin uomiinsa. Hän muisti lapsuutensa ihanaat

hetket, viattomat leikit, jotka hän vastusti äskettäin oli jättänyt elonhuolten vaatiessa proletariinuorukaisen varhain itse yrittämään ja kapitalisteille kultaa kasaamaan, uuraamaan sen veriselle alttarille nuoret voimansa. Hän muisti kansakoulunkäyntinsä huolien ja vaijojen alaisena kansalaisuuden aikana, jossa hänelle tyryktyttiin nuoren sielunsa myrkyttämistarkoituksella typeä isänmaallisia, nationalistisia ja dualistisia oppeja ynnä törkeällä fanatismilla sekoitettua uskonnollista dogmi-uskoa, jotka hän luokkatietoisena ja itsenäisesti ajattelevana, sosialistisen mailmankäsityksen omaavana koulupoikana mielettömänä ja järkeeenselvuttamattomina kohta hylkäsi. Ja onnettoman Suomen kansalaisuuden armon vuonna 1918 hän elävästi muisti kaikkein kauhuinen joutuessaan olemaan valkomiesten valloittamassa ja lahtarismen vakinaisessa pesäpaikassa, Pohjanmaalla koko sodan ajan. Nuo kalmaletuemat, kaikkea ihmisiyyttä ja oikeutta syvästi loukkaavat mustat murhatyöt kulkivat siinä nuorukaisen sielun silmien editse milloin mustana, milloin veripunaana sekamelskaisen myllerryyksenä, katkeamattomana tuonen öisten usvien peittämänä virtana. Nyrkkiin tiukasti puzertui nuorukaisen käsi, kun hän muisti sen katkeran ivallisen fraasin, jolla valkoiset terroristit narrasivat villipohjolaiset talonpoikaismoukat työvään vallankumousoyrystä murkaamaan. "Isänmaan, uskonnon, kodin ja laillisen yhteiskuntajärjestyksen puolesta." Se olisi pitänyt muuttaa: "Kapitalismin riisjetujen henkisen kahlevankeuden ja laittoman yhteiskuntajärjestyksen puolesta." Tämä vasta olisi ollut rehellistä peliä, sillä yhteiskuntajärjestys joka perustuu yksityisomistukseen, on ehdottomasti laiton, sillä kaiken järjen nimessä sen täytyy silloin puolustaa kapitalismin riistotuja. — Lopuksi nuorukainen näki toisen taistelevan puolen, maahan lyötyä, veriin raadeltuna. Maan parhaat yksilöt, kansan kulttuurimaineen ainoat ylläpitäjät ja kohottajat tuhosivat veginen lahtarimahti, valkoiset isänmaanpeturit halvoiksi maanpettureiksi tuomittuna, vaikka he itse todellisuudessa katalasti möivät maansa Saksalaiselle hunni-imperialismille. Siellä korpien kätöksissä, soiden turpeessa, halpaan hautaansa pantuna uinuvat nuo uljaat vapuussankarit, työn sankarit ikuista untaan korpien ikivanhojen kuusien humistessa heille viihdyttävää lauluaan viimeisenä tervehdyksenä elävitten mailta. Nuorukainen tunsi väistämättä, että tuo vaino, voitettu, verissään vaikeroiva proletariiluokka oli hänen oma luokkansa, sen parhaat yksilöt maan parhaita, nuo osaksi tuhotut tai pannaanjulistetut maanpeturit olivat todellisuudessa isänmaan todellisen vapauden ja työn itsemääräämisoikeuden ohella myöskin sorrettujen kansojen itsemääräämisoikeuden ainoat horjumattomat puolustajat, isänmaan vapauden esitaistelijat. Hän tunsi jokaisen iskun tuota sorrettua joukkoa kohtaan sattuvan myös häneen vasten kasvoja. Mutta mitä oli tuo julma porvaristo? "Valkoiseksi" itseään kutsuva lahtari-armeija oli todellisuudessa kokoelma roska joukkoa, ehdottomasti maan huonointa ainesta, sen johtajat Venäjän Tsaarin-armeijasta kotimaahansa lähteneitä synnynnäisiä seikkailijoita ja tyypillisiä hampareita, kokonaan vailla ihmisiyyttä ja mitään sisäistä tunne-elämää, siis al-

haisten viettienään vallassa ollen eläintäkin alemmaksi joutuneita, inhoitavia roistoja. Ja valtiokirkon mustakaapuinen koiralauma oli tuon siiveetömän moskan henkisenä johtajana ärhennellen kuin rakit rapaisella kylätiellä, avustaan siten kaikella tarmokkuudellaan tuon tapposysteemin varsinaista päätä ja luojaa, Suomen isomahaista ja ohutsydämiä valtiollaan omaavaa kapitalistiklikkiä. Syyn tuohon valitettavaan seikkaan nimittäin maanviljelijäluokan lähentämiseen herraskonniin narreina työväkeä vastaan, ymmärsi nuorukainen hyvin. Pääsynä siihen oli tuon luokan alhainen sivistystaso ja se moraalinen rappeutuminen, mikä oli havaittavissa tuon luokan nuorison keskuudessa, mutta omasta kokemuksestaan nuorukainen tiesi tuon luokan älyllisen pääoman hyvin kyseenalaiseksi. Porvaristo osotti tällä tappokulttuurin näytteellä itse kehuman korkean sivistyksen olevan sisältä kokonaan mädännyt, niin, että ainoastaan korulauseilla koristellut kuoret vielä vähän aikaa voivat luhistumatta kestää, estäen samalla kansaa näkemästä kullisten taakse. Nuorukainen tiesi ja tajui selvästi, ettei mikään muu voima maailmassa voi luoda uutta, kehityskykyistä kulttuuria, kuin työväenluokka, joka luodessaan kulttuuria, asettaa sen ihmisiyyden ja oikeuden tukevalle kivijalalle, asettaen kaiken muun pohjaksi kansan syvien rivien nostamisen henkisestä pimeydestä tiedon mahtavalla voimalla valistuneeksi itsetietoiseksi joukkovoimaksi, jolla se voi pitää kurissa kapitalismia, siis riistohalua ja muita yhteiskunnallisia mätäpaiseita tulevaisuuden sosialistisessa yhteiskunnassa. Ja näitä uuden sivistyksen esitaistelijoita porvaristo roskaaloimillaan tuhosi saaden siten suuria aukkoja luokkataistelurintamaan. Nuorukainen havahtui. Hän tunsi velvollisuutensa. Hän tunsi, että juuri hänen korkeimmaksi ihanteekseen, tärkeimmäksi elämäntehäväkseen tulisi koettaa täyttää yksi tyhjä sija, tuhotun maanpetturin paikka luokkataistelurintamassa. "Te kurjat konnat, köyhään verenimijät luulitte iäksi murskanneenne sosialismin Suomesta, mutta siinä te löitete kirveenne pahasti kiiveen. Se nousee ja on noussut teidän mustateksteistanne, pakkolaistanne, ohranoistanne, poliisitomppeleistanne ja suojelijoistanne huolimatta yhtä varmasti kuin kevätaurinko aamuisin idästä. Ja väiskää silloin Suomen valkoiset lahtarit, mustan taantumuksen valonarat öiset haaskalinnut rivojen mässäypaikkojenne vaiheilla, sillä tuhansien tovereitten veri huutaa maasta. Se huutaa kostoa, se paisuu suureksi, mahtavaksi virraksi, joka vie mennessään kaikki teidän kurjat pakkolakinne ja luokkayhteiskuntanne alimpaan hornan kattilaan. Vapauden jumalarta uhkaavat taantumuksen mustat, koikkuvat korpit ja korpien kätöksissä asustavat huuhkajat, mutta pian Prometheus katkaisee kahleensa ja ihanaan vapauden symbolina tuo vallankumouksen räiskähtävän kipinän jumalien asunnoista, ja silloin, silloin saavat taantumuksen pilvet väistyä uuden ajan auringon voimakkaitten säteitten valaisemina ja Suomenkin röyhkeät valkoiset vallanpitäjät joutuvat tilinteolle murhatöistään.

Näin puhui nuorukainen itsekseen. Mutta tuo hänen tyttänsä! Mikä riivattu toikaan sen hänen ajatuksiinsa. Hän päättää antaa kohtalon johtaa,